

Esports | | Actualitzat el 31/08/2019 a les 13:37

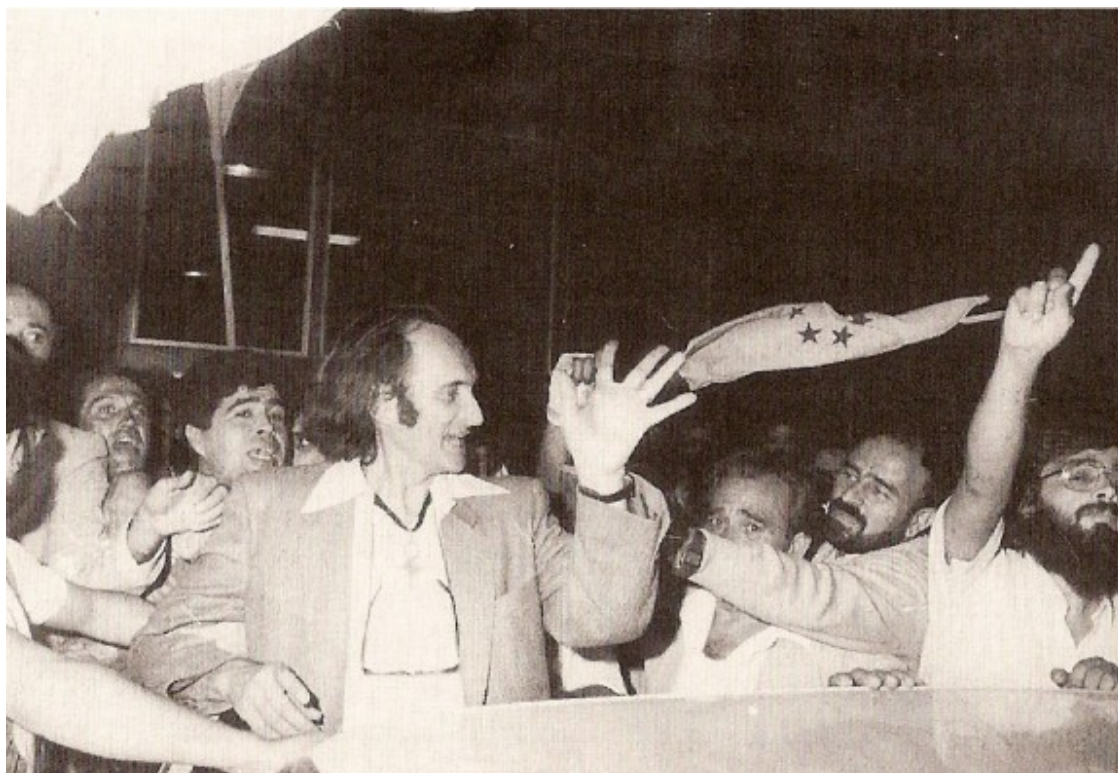
1988, l'independentisme canari contra la Vuelta

Aprofitant que la Vuelta arriba al principat, on ha estat darrerament rebuda amb petites protestes independentistes, repassem com el moviment sobiranista canari va acollir la ronda hispànica l'única ocasió que ha viatjat fins a l'arxipèlag.

Manifestació independentista en la diada de Canàries | Nación Canaria

El 1985, el mateix any en què Antonio Cubillo, el principal dirigent independentista canari, va tornar a les illes després del seu exili algerià, la direcció general de la Vuelta a Espanya va anunciar la seva intenció que la prova ciclista viatgés per primera vegada en la seva història fins a les Canàries. La Vuelta, que ja havia arribat a les quaranta edicions i estava plenament consolidada com un dels grans referents del calendari ciclista internacional, pretenia així superar el repte organitzatiu de desplaçar-se fins a un arxipèlag geogràficament tan llunyà i evidenciar alhora l'espanyolitat del territori canari.

Antonio Cubillo és rebut per simpatitzants independentistes a l'aeroport de Gran Canària en el moment del retorn del seu exili algerià, el 1985. Foto: Nació Canària

La idea que una competició ciclista estatal recorregués les carreteres canàries no va agradar al moviment independentista que liderava Antonio Cubillo que, des del seu retorn de l'exili, encapçalava el Congrés Nacional de Canàries (CNC), el partit que havia impulsat fruit de les seves discrepàncies amb l'històric Moviment per a l'Autodeterminació i la Independència de l'Arxipèlag Canari (MPAIAC), que ell mateix havia creat des d'Alger el 1964 i des del qual havia defensat la independència de les Canàries des d'una línia africanista i una estratègia de lluita armada protagonitzada, durant els darrers anys de la dècada dels setanta, per les Forces Armades Guanxes (FAG).

Aquesta circumstància havia provocat que el mateix Cubillo fos objecte, el 1978, d'un intent d'assassinat protagonitzat pels serveis policials espanyols sota comandament del polèmic Rodolfo Martín Villa, l'aleshores ministre de l'Interior del govern de l'UCD.

Cartell de les Forces Armades Guanxes, el braç armat de l'MPAIAC. Foto: Nación Canaria

Quan finalment la proposta de la direcció de la Vuelta es va concretar i va anunciar-se que, l'abril de 1988, les illes Canàries acollirien les etapes inicials de la quaranta-tresena edició de la cursa, el moviment independentista va engegar una campanya cridant al boicot amb la voluntat de demostrar al món que l'arxipèlag canari no era un territori espanyol sinó que estava sotmès a dominació colonial.

Malgrat la fermesa del moviment autodeterminista en les seves conviccions, el cert és que les seves posicions polítiques eren molt minoritàries (sense anar més lluny, el Congrés Nacional de Canàries tot just havia obtingut un suport electoral de l'1,32% a les eleccions autonòmiques de 1987, si bé és cert que la seva suma amb d'altres opcions polítiques de l'esquerra nacionalista fregava el 8% dels sufragis) i que el primer pas de la Vuelta per l'arxipèlag va generar una gran expectació entre la població.

Les autoritats locals es van bolcar en l'esdeveniment, fins al punt d'afrontar el pagament dels 80 milions de pessetes que va costar portar la prova fins a les illes, una despesa que pretenien recuperar amb la projecció exterior de les Canàries, un fet que va provocar la seva obsessió perquè la imatge projectada fos la millor possible. Com que les dates del pas de la Vuelta per les Canàries coincidien amb tres dies laborables, es va suspendre la jornada escolar dels joves estudiants de les diferents localitats per on transcorria la prova amb l'objectiu d'aplegar un major nombre d'espectadors a les carreteres.

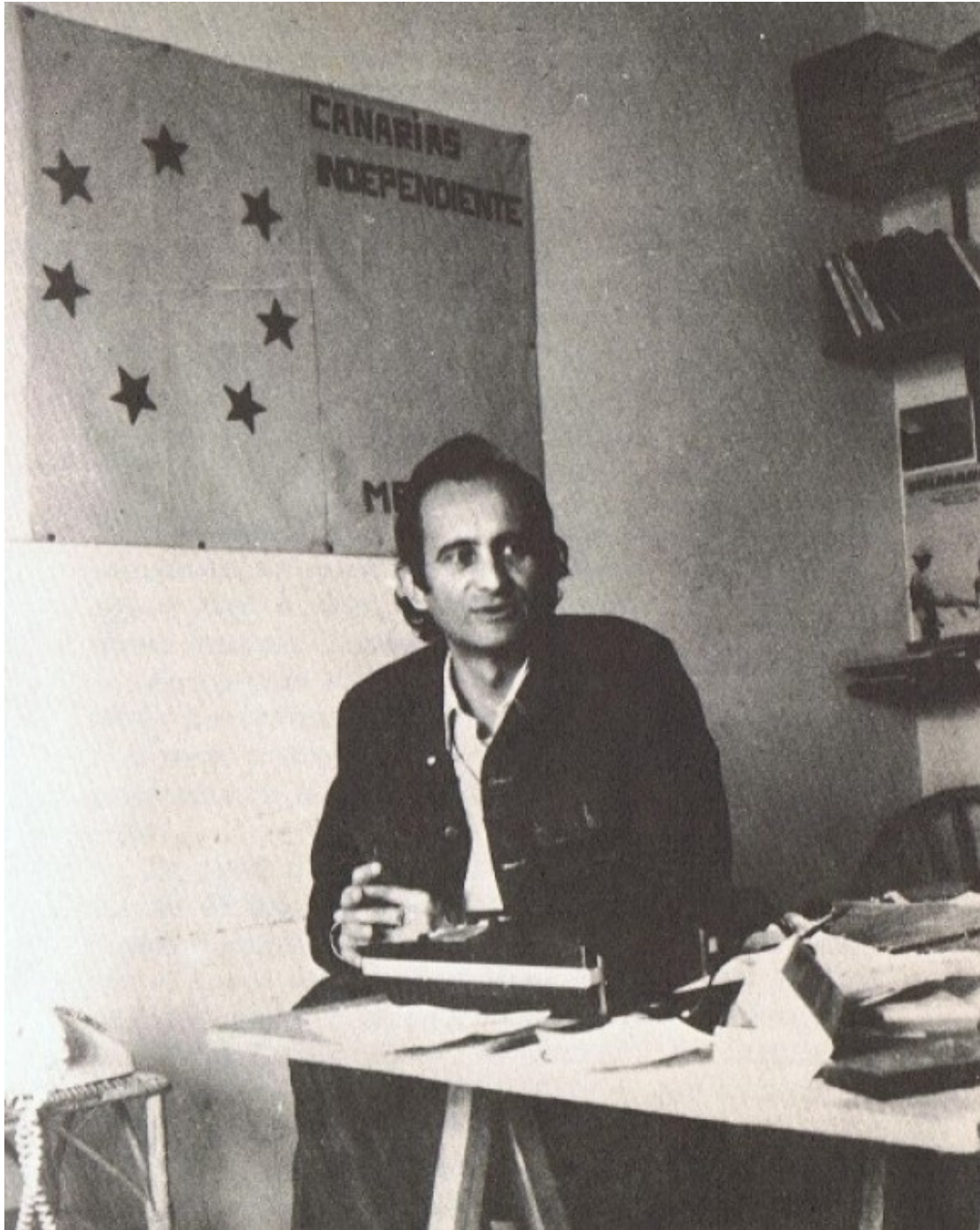

Portada del programa del pas de la Vuelta de 1988 per les illes Canàries. Foto: Arxiu Ramon Usall

Tot i l'entusiasme del públic més jove, no es pot pas dir que el pas de la Vuelta per les Canàries fos un èxit. En primer lloc, perquè en aquella ronda espanyola s'hi va absentar la gran estrella estatal del moment, el segovià Pedro Delgado, que va preferir córrer el Giro; i, en segon, perquè els trasllats entre la península i les dues illes, Tenerife i Gran Canària, per on va transcórrer la prova van generar caos i cansament entre el pilot fins al punt de provocar que aquella experiència no s'hagi tornat a repetir.

En menor mesura, un altre dels aspectes que va incidir en la percepció negativa dels corredors sobre el seu pas per l'arxipèlag va ser la campanya de boicot contra la Vuelta que va realitzar el moviment independentista canari. Al marge dels cartells i de les pancartes que pregonaven que Canàries no era Espanya i que, per tant, la Vuelta no havia de fer-hi res a les illes, els militants independentistes van anar una mica més enllà i van intentar interrompre el pas de la cursa per les carreteres canàries llençant-hi claus i xinxetes. Antonio Cubillo, que liderava les protestes, va afirmar, per justificar les accions, que Canàries és una colònia espanyola. No és un territori

europèu sinó africà. Aquí no s'hi ha de celebrar la Vuelta a Espanya sinó, en tot cas, la Volta a l'Àfrica?.

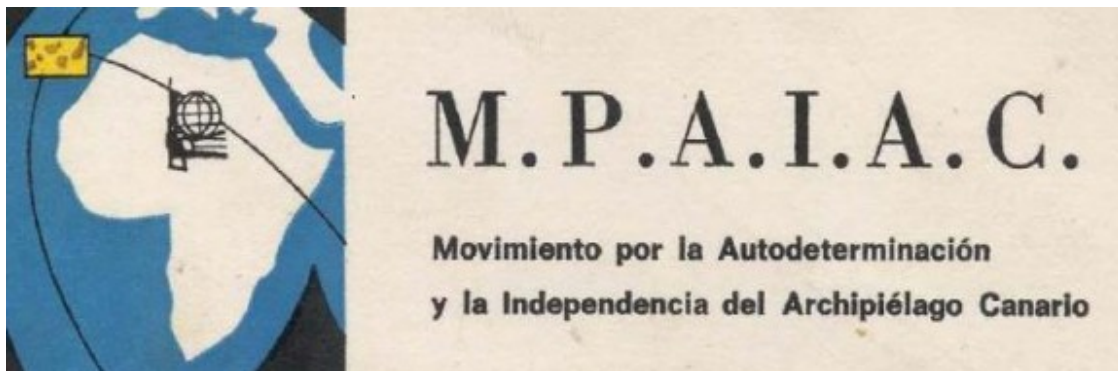

El dirigent independentista canari Antonio Cubillo durant el seu exili a Alger Foto: Nación Canaria

Les xinxetes i els claus que els independentistes van escampar per la ruta van provocar les punxades de roda de diversos corredors i d'una moto de Televisió Espanyola que cobria la prova però, en cap cas, van poder evitar que aquesta continués el seu recorregut. Durant la segona

etapa canària, la que unia San Cristóbal de la Laguna i Santa Cruz de Tenerife, la Guàrdia Civil va detenir Guetón Cubillo, un dels fills adolescents d'Antonio Cubillo, mentre llençava xinxetes a la carretera per mirar d'aturar la cursa.

El seu pare, advocat de professió, va assumir la defensa del jove militant independentista al temps que considerava públicament que el que havia fet el seu fill no era sinó un ?acte de patriotisme?. Durant el judici contra Guetón Cubillo, que es va celebrar a La Laguna, el seu pare i advocat va aconseguir que el deixessin lliure, bàsicament perquè el jutge va veure que l'atestat policial que acusava el petit Cubillo de portar fins a 125 quilos de xinxetes a les butxaques en el moment de la seva detenció no tenia cap lògica.

Cartell del MPAIAC, la primera organització independentista canària creada per Cubillo des del seu exili a Algèria el 1964. Foto: Nación Canaria

Les incidències que es van viure durant el periple canari d'aquella Vuelta de 1988 van provocar que la direcció de la cursa abandonés la idea de repetir el seu pas per l'arxipèlag per un llarg període de temps. No va ser fins ben entrat el segle XXI, quan els organitzadors del Tour de França van comprar part d'Unipublic, l'empresa responsable de la Vuelta, que la idea de tornar a les Canàries i afrontar reptes com l'ascensió al Teide, el cim més alt de l'Estat espanyol, van tornar a passar pel cap dels dirigents de la cursa.

I de nou la seva proposta va topiar amb l'oposició frontal del moviment independentista. El 2012, mesos abans de la seva mort, Antonio Cubillo, davant dels rumors que apuntaven que l'edició de 2013 de la Vuelta podria tornar a l'arxipèlag, va manifestar que si la prova espanyola transcorria de nou per les carreteres canàries els militants independentistes es prepararien per rebre-la de nou amb claus i xinxetes perquè ?Canàries no és Espanya sinó una colònia espanyola?.

Tot i que finalment la direcció de la Vuelta no va optar per incloure les illes Canàries en el recorregut final de la prova, Cubillo havia deixat clar, poc abans de la fi de la seva vida, que el moviment independentista boicotejaria la cursa exactament amb el mateix argument que ho havia fet el 1988. Una raonament que havia guiat l'existència del mateix Antonio Cubillo i que no és altre que la defensa de la idea que les Canàries són una nació africana que té dret a exercir la seva autodeterminació i a optar per la independència. Un argument que no casa amb el fet que la Vuelta vulgui recórrer les seves carreteres.

**PER LA DESCOLONITZACIÓ
FORA LES FORCES D'OCUPACIÓ**

**MOVIMENT DE
DEFENSA DE LA TERRA**

Gener 1986 (16 x 10,5 cm).

Cartell del Moviment de Defensa de la Terra, editat el 1986, en solidaritat amb la causa independentista canària. Foto: Nación Canaria